Jiránek & Vico: Pred a Po

Jiránek s Vicem mají leccos společného – mimo jiné i to, že se střídali v publikováni vtipů na stránkách Lidových novin. Nyní se opět "sešli" na společné výstavě s názvem PRED a PO. Průřez jejich tvorby výstižně mapuje vývoj jak české, tak slovenské společnosti a je úsměvným, byť silně ironickým zpravodajem posledních let. Jiránkovi ani Vicovi neunikla snad žádná příležitost podívat se s nadhledem svého každodenního humoru na politické dění. Jejich údělem je neustále pozorovat a glosovat jak běžné životní situace, tak reakce veřejnosti na závažná téma, ale i změny a posuny v myšlení lidí.

Nejoriginálnější jsou, zejména pak Vladimír Jiránek, v připomínkách "převlékaní kabátů" a ukázek, jakými přeborníky současníci jsou v nalézání alibismu pro své jednání v minulém režimu. Autoři kresleného humoru v oblasti politiky v posledních letech velmi přitvrdili, co se dalo dříve jen naznačit, a ještě s rizikem, to nyní "rozbalili" na celé čáře. Na mušku si berou všechno a všechny, nešetří představitele politické scény ani jiné celebrity."Hlídací pes naší demokracie", jak byl jednou Vladimír Jiránek nazván, ale i Fedor Vico, který si za komunistického režimu vysloužil zákaz publikovat, dostali možnost rozvinout svůj talent naplno. Jejich charakteristické kresby, vyznačující sa nejen originálním rukopisem, ale i výstižným textem, nápadem a citem pro situaci, patří již léta k jistotám na stránkách denního tisku.

Nyní jsou Jiránkovy i Vicovy politické vtipy důraznější a otevřenější než kdysi, čímž zároveň připomínají, jak důmyslně museli oba autoři tvořit v minulosti. Tehdy svou ironii umně vpašovávali do gest svých kreslených postaviček, když jim sdělení nemohli vložit do úst. Pro pamětníky výstava může být i příležitostí porovnat kreslený humor v kontextu odlišných politických režimů a spoločenských ovzduší.

Zásluhou Fedora Vica se navíc návštěvníci dozvědí víc o dění na Slovensku z poněkud jiného úhlu pohledu.

Recenzia pod značkou –baf- vyšla v Lidových novinách po výstave v Prahe v januári 2007

Výstava PRED a (dvadsať rokov) PO, ktorou sme si pripomenuli dvadsať rokov od rozdelenia spoločného štátu, bola inštalovaná na prelome rokov v Krajskom múzeu v Prešove, od 18. 2. 2013 v Slovenskom Inštitúte v Prahe, od 18. 4. v Moravskej Třebovej, od 20. 5. v Dome národnostných menšín v Prahe a koncom augusta v Kremnici v rámci 33. ročníka Európskeho Festivalu humoru a satiry. KREMNICKÉ GAGY 2013, kde bola Vladimírovi Jiránkovi udelená cena za celoživotnú tvorbu.

Katalóg k výstave PRED a (dvadsať rokov) PO zostavil Fedor Vico. Počítačové spracovanie: Jakub a Bohdan Vico, Prešov, september 2013

PIEŠŤANY
Mestská knižnica mesta Piešťany, Školská ul. 19

VÝSTAVA
KRESLENÉHO HUMORU
Vladimír JIRÁNEK & Fedor VICO

PRED a PO
dvadsať rokov

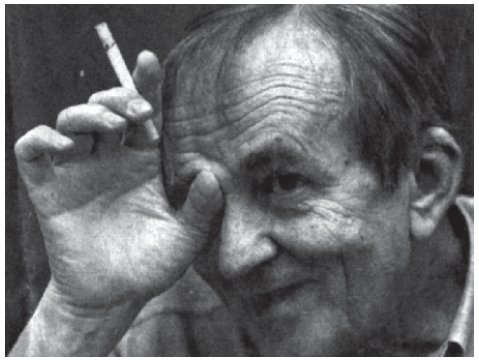
Výber z kresieb dvoch autorov, ktorí pred rozdelením republiky publikovali spoločne v československom denníku LIDOVÉ NOVINY a ich reflexie na dianie v samostatných republikách.

Výstava je realizovaná v spolupráci s Českým centrom v Bratislave a potrvá od 16. septembra do 7. októbra 2013

ČESKÉ CENTRUM
CZECH CENTRE

Výstava je venovaná pamiatke Vladimíra JIRÁNKA

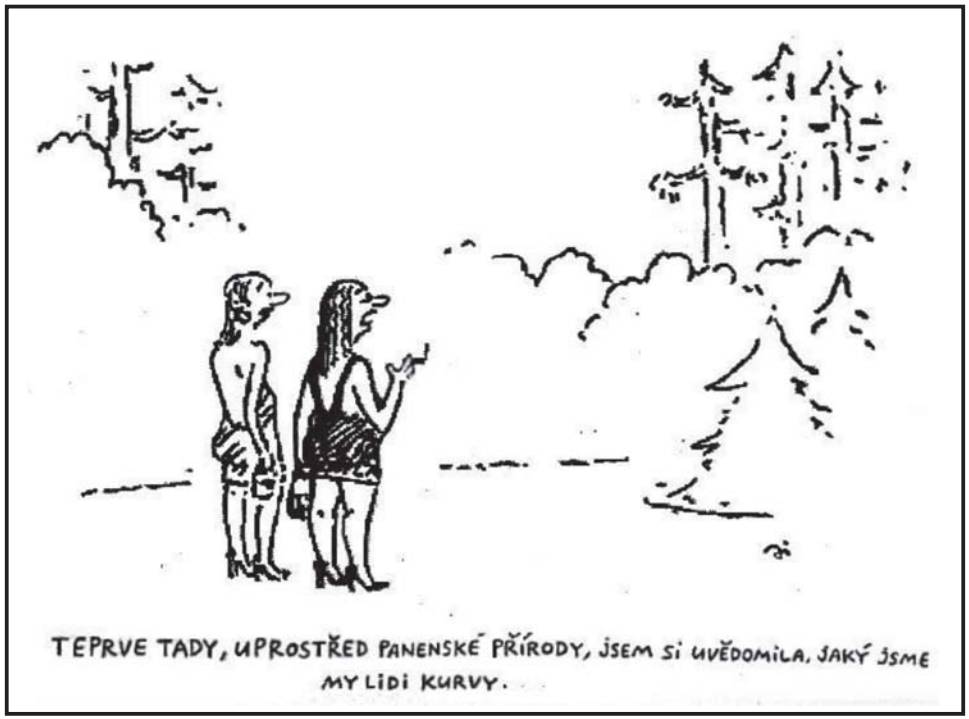
Fedor VICO sa narodil 9. 11. 1944 v Šapinci na vých. Slovensku. Absolvoval rezbárske odd. ŠUP (Škola umeleckého priemyslu), Bratislava 1962.
Publikovať začal už ako 15-ročný v časopise Roháč a postupne v mnohých ďalších periodikách. Od r. 1965 tam publikoval zbojnícky seriál DEREŠ, ktorý sa mu stal osudným. V roku 1969 ešte vyšla knižka s rovnomenným názvom, ale následne bola stiahnutá z predaja, zošrotovaná a autor mal dlhodobý zákaz publikovania. Keďže Lidové noviny boli v tom čase československým denníkom, redakcia ho v roku 1990 vyzvala k spolupráci. Autor predpokladá, že sa tak stalo na doporučenie V. Jiránka, s ktorým sa potom autorsky striedal na prvej strane tohto denníka až do rozdelenia spoločného štátu.
Na Slovensku potom Vico 10 rokov publikoval v denníku SME a ďalších periodikách (Národná obroda, Hospodárske noviny a iné).
Je autorom dlhodobého seriálu o Rusínoch (Iľko Sova z Bajusova), ktorý vyšiel aj knižne. V rokoch 1994-1997 redigoval humor.-satir. dvojtýždenník Bumerang.
Posledne sa stal víťazom v česko-slovenskej súťaži Novinárska cena 2011 a tohto toku mu bola udelená výročná cena Českej únie karikaturistov.

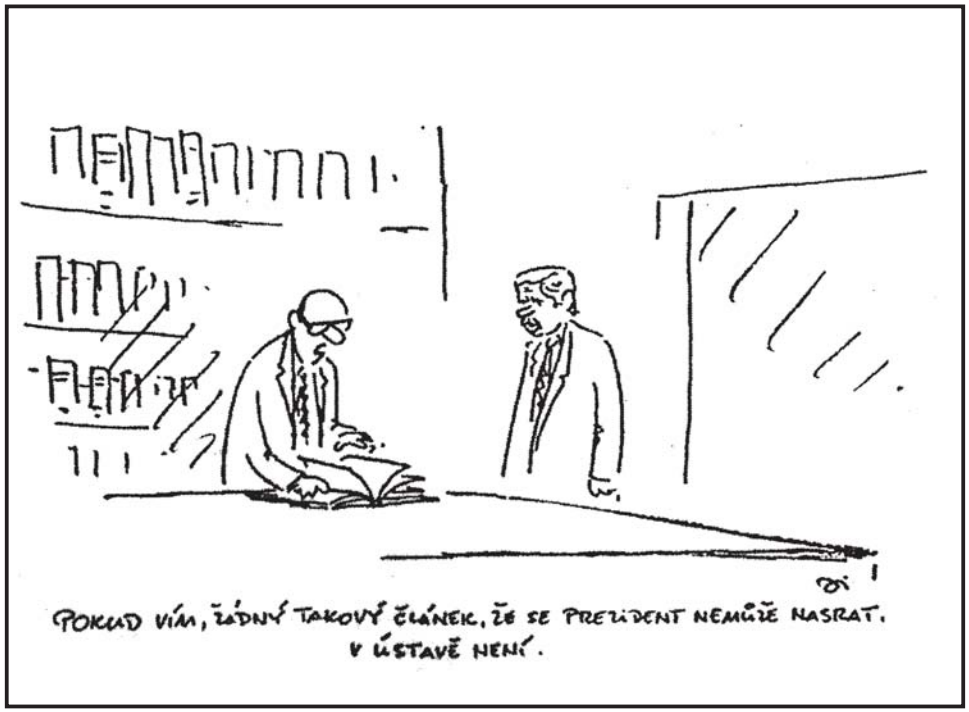
Vladimír JIRÁNEK sa narodil 6. júna 1938 v Hradci Králové. V roku 1962 vyštudoval žurnalistiku na FF Karlovej univerzity v Prahe.
Než začal v roku 1990 spolupracovať s vtedy obnovenými Lidovými novinami, publikoval vo viacerých periodikách (napr. Mladý svět, Melodie, Literární noviny, Reportér, Technický magazín, Vesmír, Dikobraz a iné).
V Lidových novinách sa potom po krátkej odmlke (kedy publikoval v Mf DNES) jeho kresby objavovali nepretržite až do posledných chvíľ.
V 70. a 80. rokoch sa V. Jiránek venoval animovanému filmu (Pivo přes ulici, Hokej je hra, Co jsme udělali slepicím, Automatic, Správa o medvědech, Správa o stavu civilizace, Jamsesion, a iné), za ktoré získal viaceré festivalové ocenenia. Je tiež autorom večerníčkových postavičiek Pat a Mat, či Bob a Bobek- králici z klobouku.
Vyšlo mu viacero autorských knižiek (Všichni jsme demokrati, Jak je tomu u lidí, Běžte a milujte se, Knížka pro blázny, Knížka pro snílky, Člověk za volantem, Události a iné).
Kresby Vladimíra Jiránka sa stali symbolom ekologického hnutia Brontosaurus.
V roku 2005 dostal cenu Karla Poláčka . V roku 2005 mu bola prezidentom republiky Českej republiky udelená medaila Za zásluhy a v roku 2009 výročná cena Českej únie karikaturistov, ktorú spoluzakladal.
Vladimír Jiránek zomrel 6. novembra 2012.

Vladimír Jiránek je hlídací pes naší demokracie

Vladimír Jiránek (nar. 6.6.1938), před deseti lety u kolébky Lidových novin, dnes opět na jejich stránkách, je kuriózním případem člověka, který od samého začátku věděl, co chce dělat, pak se to naučil dělat, ale nemohl, aby nakonec, po krušné dvacetileté "mezihře", byl na místě, když to najednou z čistá jasna bylo dělat nejen možné, ale i potřebné.
Mluvím o kreslených vtipech, kterými se autor s pomocí náznaků, zámlk, jinotajů a dalších v podstatě spikleneckých způsobů domlouvá se svým publikem již více než tři desetiletí. Psané slovo se stalo integrovanou částí Jiránkových kreseb díky roku 1968. Nejprve v komiksových bublinách a pak - ve výtvarné podobě - i jako ručně psaný text pod obrázek.
Léta mezi svojí třicítkou a padesátkou nestrávil ani klidně, ani šťastně. Nedá se však říci, že svůj talent promrhal. Nakreslil tucet animovaných filmů, pokreslil spoustu hospodských ubrousků a hlavně - nikdy to komunistům neodpustil.
Když jsem Vladimíra Jiránka navštívil týden po 17. listopadu, seděl u televizoru a kreslil. Zkoušel si črtat nové tváře. Poučil mě, že bude kreslit tzv. "fóry na první stranu". Jeho vzorem byl Francouz Plantu, který tak denně kreslí pro Le Monde.
Během pár týdnů se staly Jiránkovy politické (I) vtipy hlavním trumfem a také poznávacím znakem nově vycházejících LN. I když později z prvé stránky vtipy zmizely a když se tu o místo začínal dělit s Vladimírem Renčínem a Fedorem Vicem, právě Jiránek dokázal nemožné. Z autora "obyčejných" vtipů se stal naším nejlepším a nejoblíbenějším, ne-li jediným vskutku politickým karikaturistou. Jeho Havel, Macek, Zielenec, Pithart, Zeman anebo "pan profesor" jsou o to úžasnější, že si jsou podobni, aniž by kvůli tomu musel kreslíř měnit svůj běžný, rychlý, "ledabylý" styl a přehnaně deformovat zobrazovaným postavám rysy.
Jiránek, starý hluchý hlídací pes demokracie s ostrým okem, měl nesmírné štěstí, že se svého okamžiku, na rozdíl od jiných, nakonec dočkal. A že také, na rozdíl od mnohých, byl na tento moment připraven. Kdyby termín "národní umělec" nezprofanovali komunisti a kdyby výraz "lidový umělec" Vladimíru Jiránkovi lépe sedl, mohl tak být dnes už klidně titulován. Takto mu nezbývá než se smířit, že je v Česku do slova a do písmene "umělcem občanským."

Ivan Hanousek
místopředseda České unie karikaturistů
(Lidové noviny, 24. 11.1999)

Výstava s názvom PRED a PO sa konala 15 rokov od rozdelenia spoločného štátu v tej istej miestnosti Slovenského inštitútu už 16. 1. 2007. Vernisáže sa vtedy osobne zúčastnili aj obaja autori.
Na snímke reční Josef KOBRA Kučera a vedľa neho stoja: Fedor Vico, Vladimír Jiránek a Miroslav Vico.

KDYŽ CHVÍLI POČKÁTE, USLYŠÍTE TICHÝ KROK DĚJIN.

KTERÉ POLOŽCE ŽE NEROZUMÍTE, PANE? TO JE DAŇ ZA SAMETOVOU REVOLUCI...

